

Referaat
Trummi vägi

Koostas: Norman Roth

Vilivere 2022

SISSEJUHATUS.....	3
1. TRUMMI AJALOOST.....	4
1.1. RAAMTRUMM.....	5
1.2. SAAMI TRUMM.....	8
KOKKUVÕTE.....	10

SISSEJUHATUS

Orienteeruvalt aasta aega tagasi tekkis mul tugev tunne, et pean endale soetama trummi. Sellise hea kaaslane, kellega saaks minna rännakule, unustada igasugused muremõtte ja nautida trummi mõnusat ja rahustavat kõminat. Taotlus universumisse saadetud, tuligi trumm ise minu juurde. Kõlav ja sügav heli, endasse tõmbav vibratsioon, need on need sõltuvust tekitavad nüansid, mis panevad teda ikka ja jälle kätte võtma ning mängima. Võib öelda, et olen trummi maailmas noor ja kogematu ning seetõttu soovin ennast harida, et saaksin trummimängu võtta teadlikult enda teraapia üheks osaks.

Trummi vägi, ehk referaadi pealkiri tekkis just instrumendi enda olemusest. Kuna mul oli trummi vastu tugev tõmme, siis peab selles olema see miski, mis on pisut müstiline ja seletamatu, aga teisalt loomulik ja seletatav. Selle töö eesmärgiks on tutvustada meie kultuuriruumi trummi ajalugu, selle olemust ja kasutust ajaloos ning vaadelda tema võimalikke raviomadusi.

1. TRUMMI AJALOOST

Trumm on akustiline löökpill, mis koosneb vähemalt ühest elastsest membraanist, mis on pingutatud ümarale puust või metallist raamile. Trummi mängitakse sõrmede või pulkadega. Trumminaha puudutamine paneb selle võnkuma. Membraani võnkumine kandub üle sellega kokku puutuvale õhule ja paneb sellegi võnkuma. Õhu võnkumist tajub inimene helina. (1)

Trumm on tuntud peaaegu kõigis kultuurides. Löökriistad on maailma vanimad muusikariistad ja trummide põhiehitus ei ole aastatuhandete jooksul palju muutunud. (1)

Maailma vanimad seni leitud trummid pärinevad Mesopotaamiast 6. aastatuhandest eKr. Samasse aega kuuluvad Lõuna-Ameerikast leitud koopajoonised trummidest. Määrimaalt on leitud 5. aastatuhandest eKr pärit trumme. Vana-Egiptusse jõudsid trummid 4. aastatuhandel eKr. Trummide pikast ajaloost kõneleb ka trummide väga suur vormirikkus eri rahvaste juures. (1)

Seega trummidel on arvestatav ajalugu kõikidest kultuuridest. Kas neid on kasutatud siis lihtsalt musitseerimiseks või rituaalide läbiviimiseks – see kõik annab aimu, et trummis on oma kindel vägi ja jõud, mis on toonud ta meile instrumendina läbi aastatuhandete tänapäeva. Arvestated, et trummi olemus ei ole aastatuhandete jooksul muutunud, siis võib teda pidada universaalseks pilliks. Erinevad kultuurid on sellele lihtsalt omistanud erinevaid tähendusi. Kui kellelegi oli see abivahend karja kokkuajamiseks, siis teistele võis see olla riituste ja loitsimiste läbiviimiseks. Kindlasti on tal ka oma koht musitseerimises. Saab ju teisega edukalt hoida rütmi nii, et kõik sellest üheselt aru saaksid. Nimetaksin seda siis igasuguse muusika, hääle või rütmi tekitamise vundamendiks.

1.1. RAAMTRUMM

Raamtrumm (tuntud ka kui šamaanitrumm) on lihtsaima ehitusega trumm, mis koosneb raamist ja sellele pingutatud nahast. Šamaanitrumm on üks vanemaid muusikainstrumente maailmas ja ilmselt võeti kasutusele niipea kui inimene avastas, et raamile pingule tõmmatud loomanahk on suurepäraseks heli tekitamise membraaniks ehk kõllaks. Raamtrummid pärinevad Kesk-Idast ja Indiast ning jõudsid keskajal Euroopasse islami kultuuri kaudu. (2)

Harilikult on raamtrummid ümmargused, kuid esineb ka kaheksa- ja kuusnurkseid. Puidust raam võib olla kaetud mis tahes loomanahaga, peasi et naha paksus oleks sobiv heli tekitamiseks. Vahel kinnitatakse trummi külge metallist plaate või taldrikuid, et tekitada nende abil lisaks metalset heliresonantsi. (2)

Raamtrummi teeb eriliseks naha pinna suurus võrreldes trummi raami sügavusega. Tavaliselt on raamtrummi nahk paigaldatud vaid raami ühele poole, teine pool on jäetud lahtiseks. Raam on harilikult valmistatud painutatud puidust, mis on otsiti ühendatud, ning valmistusmaterjalina on levinud vahter, saar, paju, mänd, roosipuu, mooruspuu jne. Trumminahana kasutatakse enamasti kodukitse-, metskitse-, hirve-, põhjapõdra- või vasikanahka. (2)

Vanim ja levinuim viis naha ja raami ühendamiseks on naha raami külge õmblemine või raamile pingutamine kõõluste või naharibadega. Tänapäeval on levinud ka mitmed muud trummide häälestamise meetodid, nagu näiteks trumminaha pingutamine kruvide või õhulohvi abil. (2)

Raamtrummil kui šamaanitrummil on olnud läbi aegade väga tugev spirituaalne tähtsus, kuid ühtlasi on see üks lihtsamaid muusikainstrumente, mis sobib seetõttu ka nendele, kellel puuduvad varasemad muusikaalased teadmised ja kogemused. (2)

Šamaanitrummi heli peetakse lõõgastavaks ning trummimängul vallanduva vibratsiooni tõttu võib šamaanitrummi pidada ürgseks vibroakustiliseks teraapiavahendiks. (2)

Vibroakustiline teraapia aitab organismi tasakaalustada, rakendades muusikaga kombineeritud sinusoidaalseid madalasageduslikke helivõnkumisi (20-100 Hz) ravieesmärkidel. VAT soodustab vereringet ja ainevahetust, lõdvestab lihaseid ning vähendab ärevust. (3)

Meie kultuuriruumis on kindlasti enim esindatud just raamtrummi tüüpi trummid. Nagu nähtub ka eelnevast kirjeldusest, siis šamaanid olid teadlikud trummi raviomadustest. Seetõttu on ta säilitanud enda tähtsuse ka tänapäeva praktikas. Me ei saa kuidagi alahinnata esivanemate teadmisi ja uskumusi ning arvan, et seetõttu kasutatakse trummi spirituaalse instrumendina ka aastatuhandete pärast. Trumm on enda olulisust tõestanud ning tore on näha, et selle säilimist võetakse tõsiselt ka tänasel päeval. Kui miski ravib, siis see on kasulik kõigile ning taolist nähtust tuleb pidada au sees ning neid teadmisi peab edasi kandma.

Inimene on alati tahtnud loodusele rütmi kaasa lüüa, teate ju kuidas jalg hakkab rütmis lööma, kui miskit põnevat näeme. Selline rütmitagumine on ürgvana vajadus ja vahendeid on selleks olnud mitmeid. (4)

Tegelikult pole trumm põliselt olnudki vaid muusikavahend, vaid ikka looduse rütmides korra looja. Temaga on pandud rahvamasse ühes taktis liikuma, ühes taktis hingama, aga trummil on võime meid ka teispoosusega ühendada. Panna nägema asju, mis silmale nähtamatud, aga hingega hoomatavad. (4)

Just viimasel kümnekonnal aastal on Eestisse tekkinud hästi palju šamaanitrumme. Kui enne võis hipi välimusega inimest kuhugile siirdumas näha koos kitarriga, siis nüüd on tal üleõla kotis enamasti trumm. Sellega käiakse meelsust avaldamas, käiakse koos tantsimas, koos hingedega rändamas, kaitstakse pühapuid. (4)

Ja neid trumme on hästi erinevaid, tamburiinidest tšembedeni, aga levinuimad on siiski šamaanitrummid, mille on inimene sageli ise valmis teinud. (4)

Olen nõus, et iga šamaanitrummi omanik võik trummi ise neda kätega valmis teha. Küllaga pole patt seda lasta teha ka trummimeistril. Mina ise ostsin enda esimese trummi. See oli hea kõlaga ja mugav mängida. Trumm nagu šamaanitrumm olema peab. Selle sisse olid graveeritud ka mõned sümbolid. Ma hoidsin seda trummi hoolega, soojendasin ennem mängimist ja õlitasin peale kasutamist. Sellest hoolimata läks mu esimene trumm katki. Puit kõverduks kausiks ja trumminahk mõranes. Seega pean tõdema, et parim on soetada endale trumm ilma igasuguste sümboliteta ning teha see aja jooksul ise enda omaks. Praeguse trummi jaoks otsisin ise sugulastelt jahimeestelt kitsenaha ning lasin valmistada uue trummi ilma igasuguse sümboolikata. Praegu teenib see mind hästi ning ootab aina rohkem tähelepanu.

Peamiselt on Eestis raamtrummid, need on siis sellised puidust võruga trummid, mille ühele võruküljele on pingutatud nahk. Ja neid on siis kahte tüüpi. On meile Euroopa kaudu jõudnud indiaanitrummid, millel nahk pingutatakse naharibade või nõõridega keskele, mida saab puupulkade abil pingutada ja siberi trumm, millel on nahk pingutatud raamile ja mida saab helisemiseks pigutada vaid lõkkel.⁽⁴⁾

Mõlema trummi puhul ongi kõige meeldivam see, et enamasti vajab nende kasutamine lõket, kaminat, ühesõnaga elavat tuld. Sest meie kliima on nii niiske, et trumminahk vajub kiiresti lõtsiks ja trumm teeb lüües vaid kummalist pehmat tüminat. (4)

Üks omapära on Eest trummidel ka. Eestlased ei armasta väga oma trummidele märke teha. Aga nende nahkadel on tegelikult põnevad ja kõnekad märgid, mõnel on seal süda ja mõnel kotkas, mõnel ravitseja madu, kes tulepaistel oma keha muudab. (4)

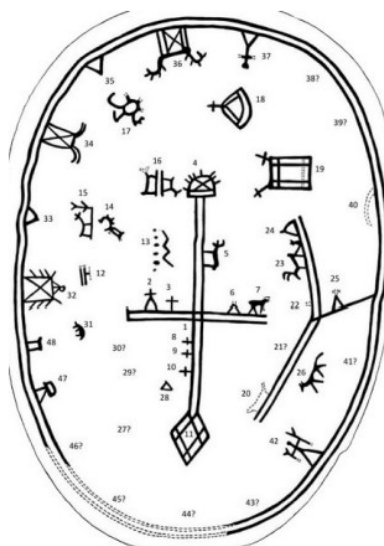
Ja kuigi kirjanduses väidetakse, nagu poleks maarahval, meie eestlaste esivanematel trumme olnud, on see veidi kummaline, sest igalpool ümberringi meie naaberrahvastel on see rituaalide läbiviimiseks kasutusel olnud. Ei usu ma, et see nüüd vaid uus ja new-age vahend on. (4)

Kui mõelda läbi meie esivanemate ajatelg, siis tõepoolest ei märka Eesti ajaloost selgelt eristuvat infot, nagu oleks šamaanitrummid olnud siin laialt levinud. See on ka mõneti kummaline, kuna tõepoolest meie ümberkaudsetest kultuurides olid toona trummid rohkem esindatud. Olgu selleks näiteks saami- või buriaatide kultuur, kus trummil oli oluline roll. Vaadeldes meile lähedast kultuuriruumist trumme, siis ikkagi pean tõdema, et kõige paremini sobitub meile saami trumm ja

selle olemus. Kuna oleme nõ naaberrahvad, siis võiks ju arvata, et just sarnase tegumoega trummid võisid olla kasutusel ka meie esivanematel.

1.2. SAAMI TRUMM

Saamid on põlisrahvad, kes moodustavad rahvusvähemuse Norras, Rootsis, Soomes ja Venemaal. Neil on oma territoorium, rahvastik ja keel. Sapmi, saamide eluala, ulatub Idrest Lõuna-Rootsi Dalarnast kuni Põhja-Jäämereni Põhja-Norras ja Koola poolsaarel Venemaal (157 487 km²). Saame on kokku umbes 70 000 (Norra: 40 000, Rootsi: 20 000, Soome: 6000, Venemaa: 2000). (5)

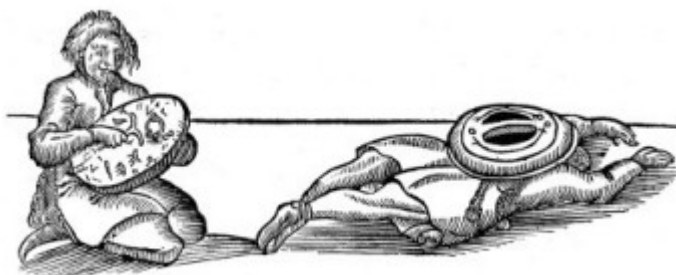

Saami usundi järgi elasid kristluse-eelsel ajal maailmas vaimud ja kõigil objektidel oli hing. Nähtamatutel vaimudel oli maagiline jõud, mis kaitses loomi, taimi ja muid kohti looduses. Pealegi on kõik eluvormid dualismis nii vaimsel kui ka füüsilisel tasandil. Koos materiaalne maailmaga käis kaasas ka vaimne maailm (Saivo), kus eksisteeris terviklikkus ja surnud jätkasid oma elu. Edukaks jahipidamiseks ja kalapüügiks pöörduti nõustajate poole, nähtamatute vaimud juurde. Nendeks võisid olla näiteks kivid, kaljud, järved, rändeteed või terved mäed. Kõrgema vaimu sümbol oli kultuseks ning see pidi valvama taimestikku ja loomastikku ning inimesed ohverdasid kollektiivselt või individuaalselt, eriti jahi alguses ja kalapüügi hooajal. (5)

Nende põhimõtted on samad, mida meie maausulised esivanemad pidasid tähtsaks. Harmoonia ja koos eksisteerimine elu kõikidel tasanditel. Seega mina nimetaks saamisid meie sugulusrahvaks. Kui võtame kasutusse nende uskumuse trummist ja selle kasutusala, siis me ei saa eksida, sest nad on meie olemusele lihtsalt nii sarnased.

Trummi kasutati igapäeva elu kirjeldamiseks, info saamiseks tuleviku kohta, haiguste ravimiseks ja saamaks aru, millisele jumalale peab ohverduse tegema. Indikaator, sõrmus või kolmnurga kujuline luu tükki asetati trummi membraanile. Mõnikord oli selleks kala või põhjapõdra kuu. Trummi membraani joonistused tehti tavaliselt lepakoorega, mille värvus meenutas verde tooni. Iga trumm oli hoolikalt valmistatud ning võis enda peal kanda kuni 150 erinevat sümbolit. Mõnes regioonis oli igal perekonnal oma trumm. Võimekad šamaanid võisid omada mitmeid trumme ning neil oli palju vägevaid spirituaalseid kaaslasi (vaime). Järk järguliselt kiiremini trummi lüües, alustas šamaan enda rännakut hingede maailma. Kui ta oli jõudnud kulminatsioonini, siis ta kukkus pikali ning peale seda asetati trumm talle selja peale. Selles olekus nägi šamaan nõ und ja kohtus enda abistavate hingedega. (5)

Seega trummid olid igapäevases kasutuses. Neid võiks pidada just nagu infopankadeks, mis andsid saamidele teadmisi. Pidi lihtsalt oskama küsida õigeid küsimusi ning trumm andis vastuse. Samal põhimõttel kasutatakse trumme ka tänapäeval. Trummi mängitakse rännakuks, loitsimiskes ning kõikvõimalikeks muudeks spirituaalseteks toiminguteks.

Šamaanitrummi võib kirjeldada kahest aspektist lähtudes. Esiteks on trummerinevaid maagilisi funktsioone omav riituseese, mida šamaan vajab abivahendina mitmesuguste toimingute sooritamiseks loitsimise käigus. Teiseks on šamaanitrumm muusikariist. Ehkki mõlemad aspektid on teineteisest lahutatud, on trummi seni käsitletud eelkõige riituseesemena, jättes tahaplaanile selle kui rütmipilli muusikalised funktsioonid. (6)

KOKKUVÕTE

Üldistavalt võib öelda, et trummid on olnud meiega tuhandeid aastaid. Ilmselt ei oska keegi pärist täpselt määratleda, kust päris esimesed tummid pärinesid ning mis otstarvet nad toona endast kujutasid. Küllaga võib väita, et trumme on kasutatud maagiliste riituste läbiviimisel ajaloos ning seda jätkatakse ka tänasel päeval, ilmselt ka tulevikus. Kui materjalidest võib lugeda pigem seda, et riituseid viisid läbi šamaanid või teadjamehed, siis ma arvan, et trummi võivad kasutada kõik, kes arvavad sellest kasu ja tuge saavat. See teebki trummist väga universaalse instrumendi.

Kuigi ise ei suutnud leida materjali, mis viitaks otseselt teaduslikule uurimusele trummi ja tema raviomaduste seoste kohta, siis olen arvamusel, et trummil on need kindlasti olemas. Alati ei saa kõike teaduslikult tõestada ja vahel pole selleks isegi vajadust. Kui inimene tunnetab mingit seletamatud energiat või positiivset tunnet, siis sellest peakski piisama. Igaüks oskab vajadusel trummi enda jaoks ise tööle panna. Kui soov ja tahe on olemas, siis tuleb ka toetav praktiline kogemus. Kui tuleb oskustest puudu, siis meil ongi olemas need inimesed, kes tahavad ja oskavad seda kunsti edasi anda ning seeläbi kandubki trummi pärimus tuleviku põlvkondadele.

Ollagi, et Eestis ei ole teada väga läbivat šamaanitrummi ajalugu, siis hea on teada, et see on nüüdses tekkinud ning kasvab harmooniliselt koos inimeste ja kogemustega üheks meie kultuuri osaks. Ma ise soovin ise samuti enda jaoks luua selle personaalse trummi teraapia. Tunnetada mängu sügavust ning tähendust ja anda see edasi ka enda lastele ja lastelastele.

KASUTATUD KIRJANDUS

- (1). <https://et.wikipedia.org/wiki/Trumm>
- (2). <https://trummikoda.eu/>
- (3). <http://www.muusikateraapiakeskus.ee/vibroakustiline-teraapia/>
- (4). <https://www.looduskalender.ee/n/node/1647>
- (5). https://leeheesook.weebly.com/uploads/3/0/8/7/30872553/symboilc_sami_drums.pdf
- (6). <https://www.folklore.ee/ri/pubte/ee/usund/eesti/ojamaa.pdf>